

УДК 330.658

ГРОЗНИЙ ІГОР,

доктор економічних наук, старший науковий співробітник,
завідувач кафедри менеджменту Європейського університету, м. Київ

МЕХАНІЗМ ВИКОРИСТАННЯ БЕНЧМАРКІНГУ В ПРОЦЕСІ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

У статті запропоновано механізм використання бенчмаркінгу в управлінні якістю розвитку промислових підприємств. Сформовано ряд елементів, які на базі моделі забезпечення встановлення рівноваги між контурами управління якістю розвитку промислового підприємства дають змогу реалізувати процедуру бенчмаркінгу. Ця процедура складається з інформаційно взаємопов'язаних і послідовних етапів: аналізу поточного стану параметрів контурів управління і факторів, що впливають на них; визначення об'єкта-орієнтира; ідентифікації пріоритетних виробничих процесів на основі порівняльної оцінки аналогічних показників підприємства-еталона; розробки програми реалізації результатів бенчмаркінгу з подальшим аналізом ефективності їх упровадження.

Ключові слова: бенчмаркінг; підприємство; розвиток; управління; процеси.

Постановка проблеми. Розвиток підприємства є складним і багатоплановим явищем. Неоднозначність термінологічного апарату з питань якості розвитку промислових підприємств ускладнює сам механізм управління розвитком.

Крім того, існуючі підходи до управління розвитком не завжди враховують якісні характеристики розвитку та галузеві особливості промислових підприємств через прагнення до універсальності. Ці особливості визначили необхідність розробки нових підходів до ефективного управління якістю розвитку промислових підприємств за допомогою забезпечення чіткого функціонування внутрішньої структури підприємств та організаційних змін, що мають на меті адаптацію промислового підприємства до впливів зовнішнього середовища. Недостатність теоретичних і практичних розробок у цій сфері, неможливість практичного використання багатьох із них обумовили вибір на пряму дослідження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання розвитку підприємств досліджують багато науковців. Серед вітчизняних учених, які зробили найбільш значний внесок у розробку цієї проблеми або окремих її аспектів, слід назвати О. І. Амошу, І. В. Алексєєва, М. В. Афанасьєва, Б. М. Андрушківа, А. Е. Воронкову, В. М. Гейця, М. М. Іванова, М. О. Кизима, Р. М. Лепу, О. В. Раєвнєву, Г. А. Семенова, О. І. Пушкаря, А. В. Сидорову, О. М. Тридіда. Найбільш значущі зарубіжні роботи у сфері розвитку підприємств належать Ст. Біру, П. Друкеру, Д. Нортону, М. Портеру, Д. Стігліцу. Однак деякі аспекти цієї категорії залишаються недостатньо вивченими.

Метою роботи є розробка механізму використання бенчмаркінгу в управлінні якістю розвитку промислових підприємств.

Виклад основного матеріалу. Необхідність розробки методу управління якістю розвитку промислових підприємств із залученням ідеології бенчмаркінгу зумовлена й тією обставиною, що механічне запозичення зарубіжних форм і методів менеджменту найчастіше демонструє свою неефективність у зв'язку з інституціональними особливостями системи управління на-

ціональної економіки, її технологічним укладом. Підвищення ефективності управління якістю розвитку промислових підприємств із залученням бенчмаркінгу дасть змогу збільшити їхні конкурентні переваги на галузевому ринку, створити міцний фундамент для успішної роботи в умовах глобалізації галузевої економіки.

У зв'язку із цим виникає необхідність пошуку та ефективного використання нових можливостей і нових компетенцій на підприємствах, що базуються на впровадженні новітніх методів та процедур пошуку ключових факторів успіху із залученням бенчмаркінгу в процесі управління якістю розвитку промислових підприємств.

У загальному вигляді процедуру проведення бенчмаркінгу можна подати таким чином (рис. 1).

Підхід до управління на основі бенчмаркінгу будується на підставі порівняльного аналізу показників діяльності досліджуваного підприємства з показниками діяльності підприємства-еталона, що дає можливість визначити ряд факторів та провідних компетенцій, які є ключовими для досягнення успіху.

На основі ідеології бенчмаркінгу розроблено механізм використання відповідного методу в процесі управління якістю розвитку промислового підприємства (рис. 2).

Послідовність розробки та включення найбільш важливих параметрів управління якістю розвитку промислового підприємства на основі бенчмаркінгу складається з вирішення управлінських завдань, окреслених на рис. 3.

На основі практичного використання запропонованого механізму виявляють застарілі причини неуспіху, на які треба звернути особливу увагу в процесі балансування контурів управління якістю розвитку промислового підприємства.

1. Визначення місця "дислокації" досліджуваного підприємства стосовно підприємства-еталона, розробка управлінських рішень щодо збереження чи посилення характеристик контурів управління якістю розвитку досліджуваного підприємства з урахуванням виявлених факторів успіху.

2. Обґрунтування й використання методів, що за-

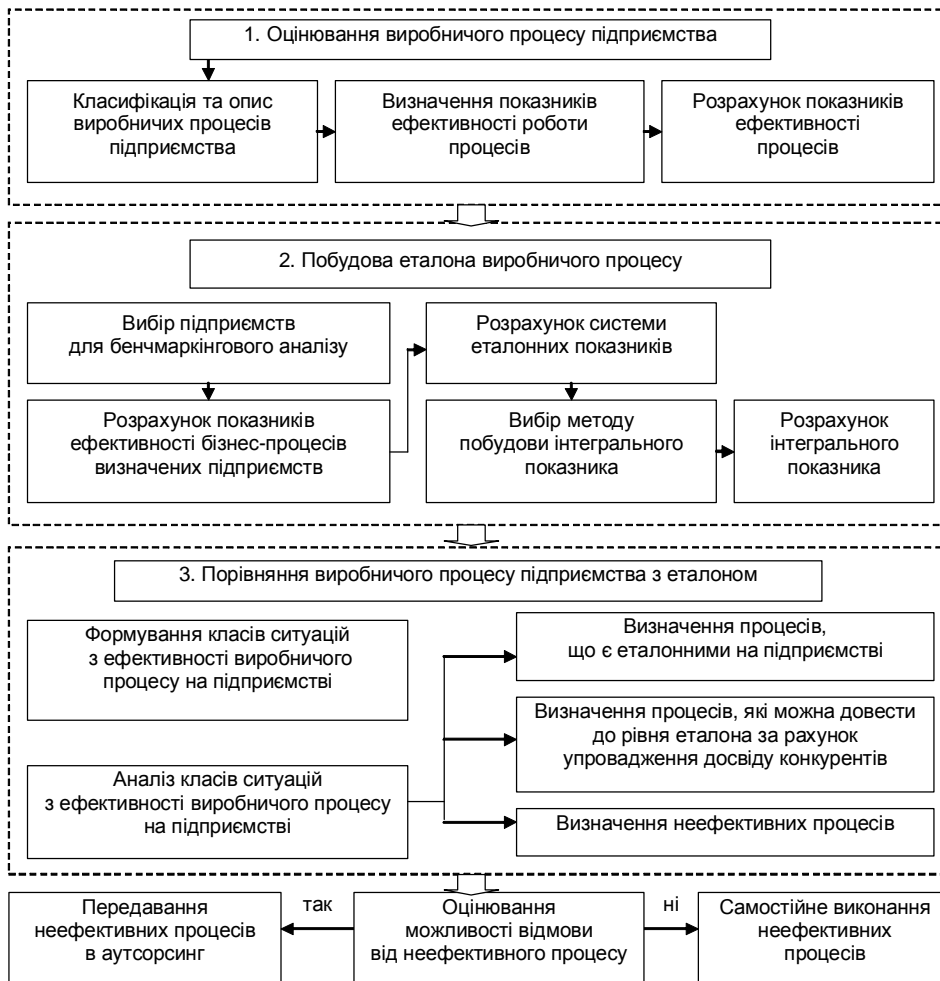

Рис. 1. Загальна схема проведення бенчмаркінгу на промисловому підприємстві (розроблено автором).

Рис. 2. Взаємодія елементів механізму використання бенчмаркінгу в процесі управління якістю розвитку промислового підприємства (розроблено автором).

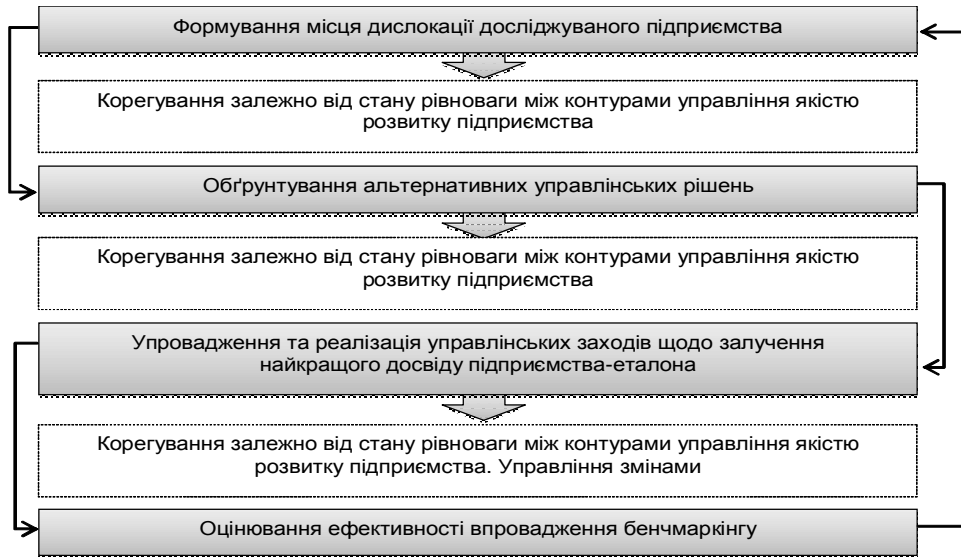

Рис. 3. Управління якістю розвитку промислового підприємства за допомогою бенчмаркінгу (розроблено автором).

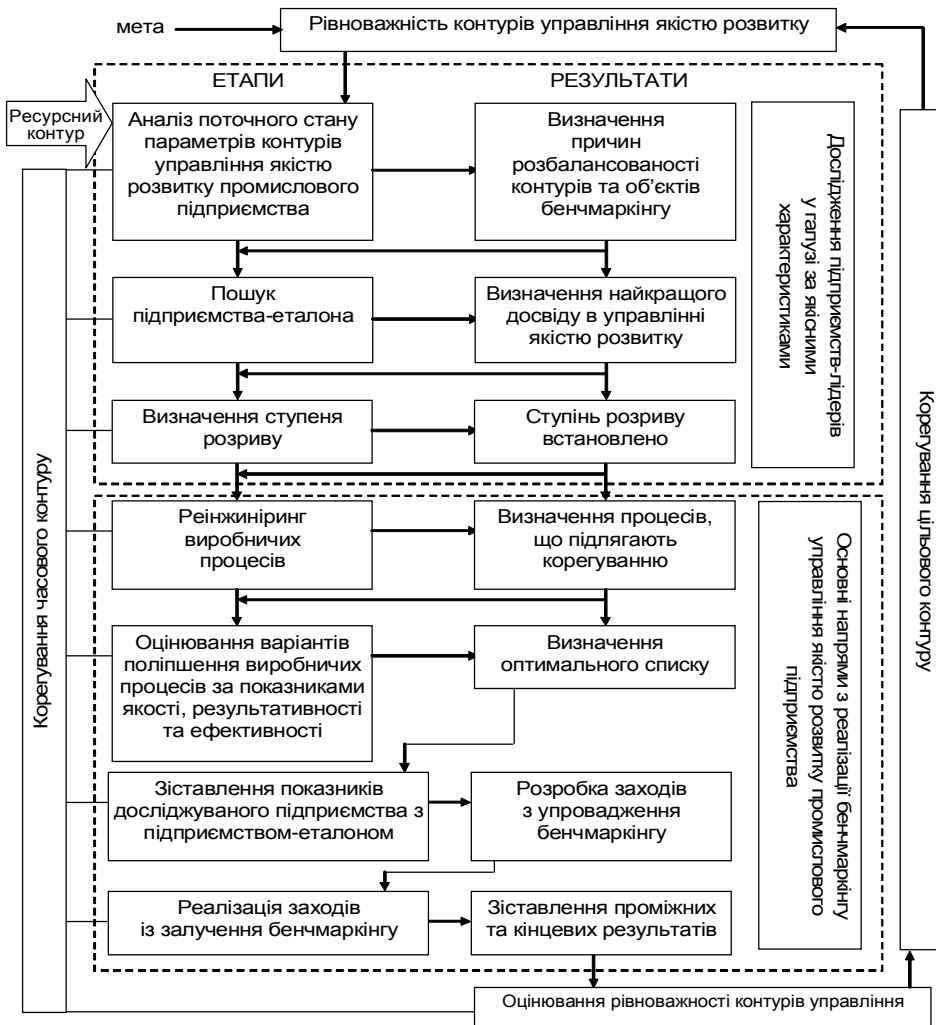

Рис. 4. Модель забезпечення встановлення рівноваги між контурами управління якістю розвитку промислового підприємства (розроблено автором).

безпечують вибір оптимального набору значущих параметрів контурів управління якістю розвитку підприємства.

3. Упровадження та реалізація обраної стратегії управління якістю розвитку із залученням бенчмаркінгу.

4. Оцінювання ефективності обраної та реалізованої стратегії, відстеження змін і корегування управлінських рішень з урахуванням набутого досвіду, змінених умов, нових ідей і можливостей.

Результат вирішення цих завдань - забезпечення встановлення рівноваги між контурами управління якістю розвитку промислового підприємства на основі досягнення запланованого рівня об'єктів порівняння між досліджуванним підприємством та підприємством-еталоном. Детально цей процес показано на рис. 4.

Таким чином, встановлення рівноваги забезпечується за рахунок реалізації послідовних етапів:

- аналізу поточного стану параметрів контурів управління якістю розвитку промислового підприємства;
- пошуку підприємства-еталона;
- визначення ступеня розриву;
- реінжинірингу виробничих процесів;
- оцінювання варіантів поліпшення виробничих процесів за показниками якості, результативності та ефективності;
- зіставлення показників досліджуваного підприємства з підприємством-еталоном;
- реалізації заходів із залучення бенчмаркінгу;
- оцінювання рівноважності контурів.

Висновки

Показано механізм використання бенчмаркінгу в процесі управління якістю розвитку промислового підприємства.

Основу механізму становить ряд елементів, які да-

ють змогу реалізувати процедуру бенчмаркінгу в управлінні якістю розвитку промислового підприємства, що складається з інформаційно взаємопов'язаних і послідовних етапів:

- аналізу поточного стану параметрів контурів управління й факторів, що впливають на них; визначення об'єкта-орієнтира;
- ідентифікації пріоритетних виробничих процесів на основі порівняльної оцінки аналогічних показників підприємства-еталона;
- розробки програми реалізації результатів бенчмаркінгу з подальшим аналізом ефективності їх упровадження.

ЛІТЕРАТУРА

1. Иншаков О. В. Экономическая генетика и наноэкономика / О. В. Иншаков. - Волгоград : Изд-во ВолГУ, 2007. - 94 с.
2. Репин В. В. Процессный подход к управлению. Моделирование бизнес-процессов / В. В. Репин, В. Г. Елиферов. - М. : Стандарты и качество, 2004. - 408 с.
3. Хлебников Д. А. Матрица аутсорсинга [Электронный ресурс] / Д. А. Хлебников. - Режим доступу : <http://www.strategy.com.ua/column.aspx?column=2>.
4. Чупров К. К. Экспресс-метод диагностики бизнес-процессов компании [Электронный ресурс] / К. К. Чупров. - Режим доступу : <http://www.cfin.ru/management/controllers/fsa/express.shtml>.
5. Шелухин И. И. Критерии перехода на аутсорсинг промышленных предприятий / И. И. Шелухин. - М. : Альт, 2002. - С. 105-110
6. Del Giorgio Solfa F. Benchmarking en el sector público: aportes y propuestas de implementación para la provincia de Buenos Aires [Электронный ресурс] / F. Del Giorgio Solfa. - Villa Elisa : Industry Consulting Argentina, 2012. - P. 5. - Режим доступу : http://sedici.unlp.edu.ar/bitstream/handle/10915/25886/Documento_completo__pdf?sequence=1.

Грозный Игорь,

доктор экономических наук, старший научный сотрудник,

заведующий кафедрой менеджмента Европейского университета, г. Киев

МЕХАНИЗМ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ БЕНЧМАРКИНГА В ПРОЦЕССЕ УПРАВЛЕНИЯ КАЧЕСТВОМ РАЗВИТИЯ ПРОМЫШЛЕННОГО ПРЕДПРИЯТИЯ

Предложен механизм использования бенчмаркинга в управлении качеством развития промышленных предприятий. Сформирован ряд элементов, которые на базе модели обеспечения установления равновесия между контурами управления качеством развития промышленного предприятия позволяют реализовать процедуру бенчмаркинга. Эта процедура состоит из информационно взаимосвязанных и последовательных этапов: анализа текущего состояния параметров контуров управления и факторов, влияющих на них; определения объекта-ориентира; идентификации приоритетных производственных процессов на основе сравнительной оценки аналогичных показателей предприятия-эталона; разработки программы реализации результатов бенчмаркинга с последующим анализом эффективности их внедрения.

Ключевые слова: бенчмаркинг; предприятие; развитие; управление; процессы.

Hroznyy Ihor,

Doctor of Economic Sciences, Senior Research Fellow, Head of Management Department,

European University, Kyiv

OF INDUSTRIAL ENTERPRISES MECHANISM FOR THE USE BENCHMARKING IN THE QUALITY MANAGEMENT PROCESS DEVELOPMENT

The development of the enterprise is a complex and multifaceted phenomenon. Ambiguity terminological apparatus on the quality of industrial complicates the mechanism of development management. In addition, existing approaches to development management does not always take into account the qualitative characteristics of development and sectoral characteristics of industrial enterprises by striving for universality. These features have identified the need to develop new approaches to effective quality management of industrial companies by providing clear business operation of the internal structure and organizational changes intended to adapt the

industrial enterprise to environmental effects. Lack of theoretical and practical developments in this area, the impossibility of practical use of many of them led to the choice of this area of research. The mechanism of the use of benchmarking in quality management of industrial enterprises, formed by a number of elements that are based on the model to ensure a balance between the contours of the quality management of industrial enterprise can realize the benchmarking procedure, consisting of interrelated information and successive stages: analysis of the current state of the parameters of control loops and the factors influencing them; definition of the reference object; Identification of priority industrial processes on the basis of a comparative evaluation of similar indicators of the enterprise-standard; development program implementation results benchmarking with subsequent analysis of the effectiveness of their implementation.

Keywords: *benchmarking; enterprise development; management; processes.*

REFERENCES

1. Inshakov O. V. (2007), Economic genetics and nanoeconomics, Volgograd, 94 p. (rus).
2. Repin V. V. & Yelifero V. G. (2004) Process approach to management. Business process modeling, Standards and Quality, Moscow, 408 p. (rus).
3. Khlebnikov D. A. (2011), Matrix outsourcing, available at: <http://www.strategy.com.ua/column.aspx?column=2> (rus).
4. Chuprov K. K. (2005), Express-method of diagnostics of business processes, available at: <http://www.cfin.ru/management/controlling/fsa/express.shtml> (rus).
5. Shelukhin I. I. (2002), Criteria for transition to outsourcing industrial, Viola, Moscow, pp. 105-110 (rus).
6. Del Giorgio Solfa F. (2012), Benchmarking en el sector público: aportes y propuestas de implementación para la provincia de Buenos Aires, Villa Elisa, P. 5, available at: http://sedici.unlp.edu.ar/bitstream/handle/10915/25886/Documento_completo_.pdf?sequence=1 (span.).

© Грозний Ігор

Надійшла до редакції 25.06.2015

УДК 638.34.82

ІВАШКІВ ІРИНА,

кандидат економічних наук, старший науковий співробітник

Прикарпатської державної сільськогосподарської дослідної станції

Інституту сільського господарства Карпатського регіону НААН, м. Івано-Франківськ

ТЕНДЕНЦІЇ ЕКСПОРТУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ПРОДУКЦІЇ В КРАЇНИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА МИТНОГО СОЮЗУ: НОВІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

У статті проаналізований експорт вітчизняної продукції у вартісному вираженні в країни Європейського Союзу та Митного Союзу та її питому вагу; визначено структуру товарного експорту української продукції по галузях національної економіки в країни Європейського Союзу та Митного Союзу, а також видову товарну структуру експорту продукції металургії, машинобудування, АПК, хімічної промисловості, харчової промисловості та енергетичної галузі. Обґрунтовані основні чинники збільшення продуктивності сільськогосподарських підприємств, які сприятимуть підвищенню результативності їх функціонування. Наукова новизна результатів дослідження полягає в напрацюванні та обґрунтуванні автором пропозицій щодо зростання експорту в країни ЄС. Це забезпечить нові можливості та вигоди для галузей національної економіки після вступу України до ЗВТ й сприятиме підвищенню конкурентоспроможності вітчизняних товаровиробників.

Ключові слова: *експортний потенціал економіки України; видова товарна структура; галузі національної економіки; країни Митного Союзу; країни Європейського Союзу; вартість товарної продукції; ЗВТ.*

Постановка проблеми. Підвищення експортоорієнтованості основних галузей промисловості України є важливим пріоритетом у системі розвитку національної економіки будь-якої країни у світі, оскільки сприяє надходженню валютних коштів до бюджету держави.

Важливою проблемою, яка потребує вирішення, є переорієнтування багатьох галузей економіки щодо експорту їхньої продукції в країни Європейського Союзу у зв'язку з воєнною агресією Російської Федерації на території України.